

PUBLISISTIN KIRJOITUKSIA

KORKEALLE VUORELLE NOUSEMISESTA, MASENNUKSEN
VAHINGOLLISUUDESTA, KAUPANKÄYNNIN HYÖDYLLISYYDESTÄ,
SUHTAUTUMISESTA MENSHEVIKKEIHIN J.N.E.²³

I

ESIMERKIN TAPAINEN

Kuvitelkaamme, että joku on nousemassa hyvin korkealle, jyrkkärinteiselle ja vielä tutkimattomalle vuorelle. Olettakaamme, että hän on onnistunut ennen näkemättömät vaikeudet ja vaarat voittaen nousemaan paljon korkeammalle kuin edeltäjänsä, mutta ei ole vielä päässyt huipulle. Hän on joutunut sellaiseen asemaan, että eteneminen valittuun suuntaan ei ole enää vain vaikeaa ja vaarallista, vaan jopa suorastaan mahdotonta. Hänen täytyy kääntyä takaisinpäin, laskeutua alemmaksi, etsiä muita teitä, ehkäpä pitempiäkin, mutta sellaisia, joita myöten on toivoa päästä huipulle. Laskeutuminen siltä tavattomalta korkeudelta, jonka kuvittelemamme matkalainen on ensi kerran maailmassa saavuttanut, on jopa vaarallisempaa ja vaikeampaa kuin nousu, sillä saattaa astua pikemmin harhaan, kun ei voi nähdä kunnolla paikkaa, johon sopii astua, ei ole sitä erikoista innostusta, mitä välitön eteneminen ylös, kohti tavoitetta oli synnyttänyt j.n.e. On köyttäydyttävä ja hukattava tuntimäärin aikaa siihen, että saa hakutuksi hakulla jonkinlaisen ulkoneman tai muun paikan, mihin voi sitoa lujasti köyden, on liikuttava hitaasti kuin kilpikonna ja sitä paitsi taaksepäin, alaspäin, loitommalle tavoitteesta näkemättä yhä vieläkkään, milloin tämä äärimmäisen vaarallinen, vaivalloinen laskeutuminen päättyy ja onko mitään vähänkään varmempaa kiertotietä, jota pitkin

voisi jälleen lähteä rohkeammin, nopeammin ja suoranaistemmin eteenpäin, ylös huippua kohti.

Eiköhän liene luonnollisempaa olettaa, että sellaiseen asemaan joutunut henkilö saattaa ajoittain masentua, vaikka onkin noussut ennen näkemättömän korkealle. Ja luultavasti sellaiset hetket toistuisivat useammin, tiheämmin ja vaikeampina, jos hän kuulisi eräitä ääniä alhaalta, missä turvallisesta paikasta tarkkaillaan kaukoputkella tuota vaarallista laskeutumista, jota ei voi sanoa edes („smenavehilaisten”⁵⁴ tapaan) „jarrutetuksi laskeutukseksi”, sillä jarrutus edellyttää hyvin suunniteltua, jo koeteltua ajoneuvoa, edeltäkäsän rakennettua tietä ja jo aikaisemmin koeteltuja laitteita. Mutta tässä tapauksessa ei ole mitään ajoneuvoa, mitään tietä eikä yleensä mitään, ei kerrossaan mitään aikaisemmin koeteltua!

Alhaalta sen sijaan kuuluu vahingoniloisia ääniä. Siellä ilkutaan peittelemättä, ähitellään, huudetaan: se putoaa tuossa tuokiossa, niin sille pitääkin, ei hulluttelisi! Toiset yrittävät salata vahingonilonsa käyttäytyen etupäässä Judushka Golovlevin⁵⁵ tavoin; he ovat murehtivinaan luoden katseensa korkeuksiin. Valitettavasti käy niin kuin pelkäsimme! Emmekö juuri me, jotka olemme koko elämäme ajan valmistelleet järkevää suunnitelmaa tälle vuorelle nousua varten, vaatineet nousun lykkäämistä siihen saakka, kunnes suunnitelmamme valmistuu? Ja kun vastustimme niin kiihkeästi tietä, jonka yltiöpää itsekin on nyt jättämässä (katsokaa, katsokaa, hän lähti takaisin, hän laskeutuu, hän valmisteleo itselleen tuntikaupalla mahdollisuutta laskeutuakseen edes arsinan verran! Mutta meitä hän satti hävyttömimmin sanoin, kun vaadimme jatkuvasti maltillisuutta ja sääntillisyyttä!), kun tuomitsimme niin tulisesti yltiöpään ja varoitimme kaikkia seuraamasta ja auttamasta häntä, niin teimme näin yksinomaan rakkaudesta tälle vuorelle nousua koskevaa suurta suunnitelmaa kohtaan, siksi, ettei tätä suurta suunnitelmaa kompromettoitaisi kokonaan!

Onneksi kuvittelemamme matkalainen ei voi esimerkiksi edellytetyissä olosuhteissa kuulla noiden nousemisajatuksen „todellisten kannattajien” ääniä, sillä muutoin häntä taitaisi kuvottaa. Sanovat, ettei kuvotus ole omiaan selventämään päätä eikä antamaan jaloille voimaa, ei varsinkaan hyvin suurissa korkeuksissa.

II

ILMAN METAFORIA

Esimerkki ei ole todiste. Jokainen vertaus ontuu. Nämä ovat kiistattomia ja yleisesti tunnettuja totuuksia, mutta ei ole haitaksi palauttaa niitä mieleen, jotta saataisiin havainnollisempi käsitys yleensä jokaisen vertauksen merkittävyyden rajoista.

Venäjän proletariaatti kohosi vallankumouksessaan tavattoman korkealle ei ainoastaan vuosiin 1789 ja 1793, vaan myös vuoteen 1871 verrattuna. On käsitettävä mahdollisimman selväjärkisesti, selvästi ja havainnollisesti nimenomaan se, minkä olemme „suorittaneet loppuun” ja mitä emme ole suorittaneet loppuun: silloin pää pysyy selvänä, ei kuvota, ei synny harhakuvitelmia eikä masennu mieli.

Me „suoritimme loppuun” porvarillisen demokraattisen vallankumouksen niin „tyhjentävästi”, ettei sellaista ole tapahtunut maailmassa vielä koskaan aikaisemmin. Tämä on mitä suurin aikaansaannos, jota ei tee olemattomaksi mikään mahti maailmassa.

Me veimme vallankumouksen avulla loppuun irtautumisen mitä taantumuksellisimmasta imperialistisesta sodasta. Myös tämä on aikaansaannos, jota ei tee olemattomaksi mikään mahti maailmassa, ja se on sitäkin arvokkaampi aikaansaannos, koska taantumukselliset imperialistiset teurastukset ovat lähitulevaisuudessa väistämättömiä, jos kapitalismi säilyy; mutta XX vuosisadan ihmisiä ei ole kovinkaan helppo tyydyttää toistamiseen „Baselin manifesteilla”, joilla luopiot, toisen ja puolenkolmatta Internationalen sankarit narrasivat vv. 1912 ja 1914—1918 sekä itseään että työläisiä.

Me loimme neuvostovaltiotyypin antaen siten alun maailmanhistorian uudelle kaudelle, proletariaatin valtiollisen herruuden kaudelle, joka tuli porvariston herruuden kauden tilalle. Tätäkään ei voida tehdä enää olemattomaksi, joskin neuvostovaltiotyyppi saadaan „kehitetyksi loppuun” vasta useiden maiden työväenluokan käytännöllisen kokemuksen tuloksena.

Mutta emme ole rakentaneet loppuun edes perustaa sosialistiselle talouselämälle. Ja sen voivat meille vihamieliset kuolevan kapitalismin voimat tehdä vielä

olemattomaksi. Tämä täytyy tajuta selvästi ja tunnustaa avomielisesti, sillä mikään ei ole vaarallisempaa kuin harhakuvitelmat (ja päänhuimaus, varsinkin suurissa korkeuksissa). Tämän karvaan totuuden tunnustamisessa ei ole kerrassaan mitään „hirveää”, mitään, mikä todella antaisi aihetta edes vähäiseen masennukseen, sillä olemme aina julistaneet ja toistaneet sitä marxilaisuuden aapistotuutta, että sosialismin voittoon tarvitaan useamman kehittyneen maan työläisten yhteisiä ponnistuksia. Me olemme kuitenkin toistaiseksi vielä yksin, mutta olemme saaneet uskottoman paljon aikaan maassa, joka on takapajuinen ja muita pahemmin hävitetty. Enemmänkin: olemme säilyttäneet proletariaatin vallankumouksellisten voimien „armeijan”, olemme säilyttäneet sen „manööverikyvyyn”, olemme säilyttäneet päämme selvänä, minkä ansiosta voimme arvioida selväjärkisesti, missä, milloin ja kuinka kauas meidän täytyy perääntyä (voidaksemme loikata voimakkaammin), missä, milloin ja nimenomaan millä tavalla tulee ryhtyä rakentamaan uudelleen sitä, mikä on kesken-eräistä. Tuohon omiksi voitaisiin varmasti katsoa ne kommunistit, jotka saattaisivat kuvitella, että sellainen maailmanhistoriallinen „hanke” kuin sosialistisen talouselämän perustan rakentaminen (varsinkin pientalonpoikaisessa maassa) voidaan viedä päätökseen virheittä, perääntymisittä, tekemättä moneen kertaan uudelleen sitä, mikä on jäänyt keskeneräiseksi tai tehty väärin. Tuohon eivät ole joutuneet (eivätkä todennäköisesti joudukaan) ne kommunistit, jotka eivät antaudu harhakuvitelmiin eivätkä masennuksen valtaan, vaan säilyttävät elimistön voimakkaana ja joustavana voidakseen toistamiseen „aloittaa alusta” mitä vaikeinta tehtävää ratkaistaessa.

Ja varsinkaan meillä ei ole oikeutta edes vähäisimpään masennukseen, varsinkaan meillä ei ole syytä siihen, koska rappiitilastamme, köyhyystämme, takapajuisuudestamme ja nälänhädästämme huolimatta *olemme* joissakin kohdin *alkaneet kulkea eteenpäin* sosialismia valmistelevan *talouselämän* alalla, kun taas kaikkialla maailmassa meitä kehittyneemmät ja tuhat kertaa rikkaammat ja sotilaallisesti mahtavammat maat *kulkevat* samanaikaisesti *yhä taaksepäin „sikäläisen”*, niiden kehuman, tuntemaan ja jo satoja vuosia koetellun kapitalistisen talouselämän alalla.

III

KETTUJAHDISTA; LEVISTÄ; SERRATISTA

Sanotaan, että kettujahdissa on varmin seuraava keino: kun on päästy kettujen jäljille, ne kierretään tietyn matkan päästä ja vedetään kierroksen ympärille punaisilla lipuilla varustettu nuora siten, että se on hieman hangen pintaa korkeammalla; koska kettu pelkää ilmeisen keinotekoista „inhimillistä” laitelmaa, se poistuu kierroksesta vain silloin ja siellä, missä tässä lippu-„aidassa” on aukko. Mutta juuri sielläpä metsästäjä onkin sitä odottamassa. Tuntuu kuin varovaisuus olisi kaikkien vainoaman otuksen myönteisin ominaisuus. Mutta tässäpä „avun liiallisuus” osoittautuu vajavuudeksi. Kettu saadaan ansaan juuri liiallisen varovaisuutensa vuoksi.

Minun täytyy katua erästä erehdystäni, jonka tein Kominternin III kongressissa niin ikään liiallisen varovaisuuteni vuoksi. Mainitussa kongressissa kuuluiin äärioikeistoon. Olen siinä värmässä uskossa, että kantani oli ainoa oikea, sillä varsin lukuisa (ja „arvovaltainen”) edustajaryhmä, jonka johdossa oli monia saksalaisia, unkarilaisia ja italialaisia tovereita, otti liian „vasemmistolaisen” ja virheellisen vasemmistolaisen kannan innostuen liian usein heiluttamaan punaista lippua sen sijaan, että olisi ottanut selväjärkisesti varteen tilanteen, joka ei ollut hetimmittäiselle ja välittömälle vallankumoustoiminnalle kovinkaan otollinen. Varovaisuussyystä, huolehtien siitä, ettei tämä ehdottomasti virheellinen vasemmistopoikkeama antaisi Kominternin koko taktiikalle väärää suuntaa, puolustin kaikin tavoin Leviä lausuen olettamukseni, että hän oli kadottanut harkintakykynsä (en kiistänyt sitä, että hän oli kadottanut harkintakykynsä) kenties siksi, että oli pelästynyt liiaksi vasemmistolaisten virheitä, ja että on ollut tapauksia, jolloin harkintakykynsä kadottaneet kommunistit ovat myöhemmin „löytäneet” sen jälleen. Otaksuen — „vasemmistolaisten” painostuksesta —, että Levi olisi menshevikki, huomautin, ettei edes sellainen otaksuma ratkaise vielä asiaa. Esimerkiksi Venäjän menshevikkien ja bolshevikkien 15-vuotisen taistelun koko historia (1903—1917) todistaa, niin kuin sitä todistavat myös Venäjän kolme vallankumousta, että menshevikit ovat yleensä olleet ehdottomasti väärässä ja että he ovat olleet itse asiassa

porvariston asiamiehiä työväenliikkeessä. Tämä on kiistan tosiasia. Mutta tämä kiistan tosiasia ei tee olemattomaksi sitä tosiasiaa, että *erinäisissä* tapauksissa menshevikit olivat bolshevikkeihin verraten oikeassa, kuten esim. Stolypinin Duuman boikotointia koskevassa kysymyksessä v. 1907.

Kominternin III kongressista on kulunut jo 8 kuukautta. Silloinen meidän ja „vasemmistolaisten” välinen kiista näyttää jo kuuluvan menneisyyteen, elämä on jo ratkaissut sen. Itse puolestani erehdyin Levin suhteen, sillä hän on todistanut menestyksellisesti, ettei hän ole joutunut menshevikien kelkkaan suinkaan sattumalta, tilapäisesti eikä vain siksi, että vastustaessaan „vasemmistolaisten” mitä vaarallisinta virhettä „jännitti jousta” liikaa, vaan siihen hän on joutunut pitkäksi aikaa, pysyvästi ja koko luontonsa vetämänä. Sen sijaan, että olisi Kominternin III kongressin jälkeen tunnustanut rehellisesti tarpeelliseksi pyrkiä uudelleen puolueeseen, niin kuin olisi menetellyt jokainen, joka on kadottanut tilapäisesti harkintakykynsä vasemmistolaisten eräistä virheistä ärtyneenä, Levi ryhtyi matalamielisiin ilkitekoihin puoluetta vastaan ja kamppaamaan sitä nurkan takaa, t.s. itse asiassa tekemään palveluksia II ja II^{1/2} Internationalessa oleville porvariston asiamiehille. Saksan kommunistit olivat tietysti aivan oikeassa vastatessaan tähän siten, että erottivat hiljattain puolueesta vielä muutamia herroja, jotka olivat auttaneet salaa Paul Leviä tässä jalossa hommassa.

Kominternin III kongressin jälkeinen Saksan ja Italian kommunististen puolueiden kehitys todistaa, että ne ovat ottaneet varteen vasemmistolaisten mainitussa kongressissa tekemän virheen ja oikovat sitä vähitellen, hitaasti mutta varmasti; Kommunistisen Internationalen III kongressin päätöksiä noudatetaan lojaalisti käytännössä. Oikeastaan reformistisen ja vain hieman vallankumoukselliseksi väritetyn vanhantyyppisen eurooppalaisen parlamenttipuolueen uudistaminen tosi vallankumoukselliseksi, tosi kommunistiseksi *uudentyyppiseksi* puolueeksi on tavattoman vaikea tehtävä. Ranska on esimerkki, joka tuonee näkyvimmin esiin tämän vaikeuden. Puolueyön *luonteen* muuttaminen jokapäiväisessä elämässä, vapautuminen totunnaisuudesta, sen aikaansaaminen, että puolue muodostuisi vallankumouksellisen proletariaatin etujou-

koksi, ei loittonisi joukoista, vaan yhä lähenisi niitä, kasvattaen niissä tietoista vallankumouksellisuutta ja nostattaen niitä vallankumoustaisteluun — tämä on mitä vaikeinta, mutta samalla tärkeintä. Euroopan kommunistit tekevät mitä suurimman rikoksen, jos he eivät käytä tähän puolueensa koko rakenteen ja toiminnan perusteelliseen, olennaiseen ja syvällekäypään uudistamiseen sitä (todennäköisesti varsin lyhyttä) väliaikaa, mikä erottaa toisistaan vallankumouksellisten taistelujen erikoisen kärjistymisen kaudet, joita on ollut Euroopan ja Amerikan monissa kapitalistisissa maissa vuonna 1921 ja vuoden 1922 alussa. Onneksi sitä ei ole syytä pelätä. Euroopassa ja Amerikassa on ryhdytty hiljaiseen, koruttomaan, vaatimattomaan, aikaa vievään, mutta perusteelliseen työhön, luomaan todellisia kommunistisia puolueita, todellisia proletariaatin vallankumouksellisia etujoukkoja, ja tämä työ edistyy.

Yksinpä sellaisenkin arkipäiväisen asian kuin kettujahdin tarkkailun antamat poliittiset opetukset osoittautuvat hyödyllisiksi: liiallinen varovaisuus johtaa erehdyksiin, tämä ensiksi. Ja toiseksi ei pidä unohtaa, että saatetaan tehdä kerrassaan auttamaton virhe, jos tilanteen tervejärkinen varteenotto korvataan pelkästään „mielialalla” tai punaisten lippujen heilutuksella; saatetaan tuhoutua siinäkin tapauksessa, jolloin tuho ei ole vielä lainkaan, ei ollenkaan välttämätön, jos kohta vaikeudet ovatkin suuria.

Paul Levi haluaa nyt erikoisesti ansioitua porvariston — ja *siis* II ja II $\frac{1}{2}$ Internationalen, sen asiamiesten — palveluksessa julkaisemalla uudelleen juuri niitä Rosa Luxemburgin kirjoituksia, joissa tämä oli väärässä. Tähän vastaamme lainaamalla pari riviä eräästä hyvästä venäläisestä eläintarinasta⁵⁶: kotkat lentää kyllä joskus alahalla, mutta kanat eivät koskaan korkealla. Rosa Luxemburg erehtyi Puolan itsenäisyyskysymyksessä; hän erehtyi 1903 menshevismien arvioinnissa; erehtyi pääoman kasautumisteoriassa; erehtyi kannattamaan heinäkuussa 1914 yhdessä Plehanovin, Vandervelden, Kautskyn ja muiden kanssa bolshevikkien ja menshevikkien yhdistymistä; hän erehtyi vuoden 1918 vankilakirjoitelmissaan (joista hän muuten itse oikaisi vankilasta päästyään vuoden 1918 lopulla ja vuoden 1919 alkupuolella suurimman osan virheistään). Mutta näistä virheistään huolimatta hän oli kotka ja jää sellaiseksi. Paitsi sitä, että hänen muistonsa on oleva aina

kallis koko maailman kommunisteille, myös hänen elämäkertansa ja *kootut* teoksensa (joiden julkaisemisessa Saksan kommunistit ovat tavattomasti myöhästyneet, minkä voi antaa osaksi anteeksi vain heidän raskaan taistelunsa vaatimien kovin lukuisten uhrien vuoksi) ovat mitä hyödyllisimpänä opetuksena monen sukupolven aikana koko maailman kommunistien kasvattamisessa. „Vuoden 1914 elokuun 4 pstä alkaen Saksan sosialidemokratia on ollut löyhkäävä ruumis” — nämä Rosa Luxemburgin sanat yhdessä hänen nimensä kanssa piirtyvät maailman työväenliikkeen historiaan. Mutta työväenliikkeen takapihalla lantaläjien keskellä tulevat tietenkin sellaiset kanat kuin Paul Levi, Scheidemann, Kautsky ja koko heidän veljuskuntansa ihailemaan varsinkin suuren kommunistin virheitä. Kullekin omansa.

Mitä tulee Serratiin, niin häntä pitänee verrata mätämunaan, joka halkeaa sekä äänekkäästi että levittäen erikoisen... pikanttia aromia. Sehän on kerrassaan kukkanen, kun „omassa” edustajakokouksessa ajetaan läpi päätöslauselma, jossa sanotaan oltavan valmiita alistumaan Kominternin kongressin päätökseen, lähetetään sitten tuohon kongressiin Lazzari-ukko ja puijataan lopuksi työläisiä röyhkeästi kuin hevoshuijari. Kasvattaessaan Italian todellista vallankumouksellisen proletariaatin puoluetta italialaiset kommunistit voivat nyt esittää työläisjoukoille havainnollisen näytteen politikoitsijoiden petospelistä ja mensheivismistä. Tämän näytteen *luotaantyöntävä* vaikutus ei tunnu heti eikä ilman monia muita havainto-opetuksia, mutta se on tuntuva ehdottomasti. Ei saa irtautua joukoista, menettää kärsivällisyyttä sellaisessa vaikeassa työssä kuin Serratin kaikkien petosten paljastamisessa tavallisille työläisille; ei saa taipua sellaiseen liian helppoon ja mitä vaarallisimpaan ratkaisutapaan, että sanotaan „minus a”, silloin kun Serrati sanoo „a”; on kasvatettava jatkuvasti joukkoja vallankumouksellisen maailmankatsomuksen hengessä ja valmistettava niitä vallankumoukselliseen toimintaan; on käytettävä käytännössä ja käytännöllisesti hyväksi mainioita (joskin kallishintaisia) fascismin tarjoamia havainnollisia opetuksia — silloin Italian kommunistisen liikkeen voitto on varma.

Levi ja Serrati eivät ole kuvaavia sinänsä, vaan ovat näyte pikkuporvarillisten demokraattien, meidän leiriäm-

me vastustavan „heikäläisten” leirin, maailman kapitalistien leirin nykyisestä ääriivasemmistosiivestä. Koko „heikäläisten” leiri, Gompersista alkaen aina Serratia myöten, ilkkuu, riemuitsee tai vuodattaa krokotiilin kyyneleitä perääntymisemme, „laskeutumisemme”, uuden talouspolitiikkamme johdosta. Ilkkukoot. Jatkakoot narrinpeliään. Kullekin omansa. Mutta me emme antaudu kuvittelemaan turhia emmekä masennu. Älkäämme pelätkö tunnustaa virheitämme, älkäämme pelätkö vaivaa oikoa niitä moneen kertaan, toistamiseen — niin pääsemme aivan huipulle. Gompersista Serratiin ulottuvan kansainvälisen blokin asia on tuomittu perikatoon.

*Kirjoitettu
helmikuun lopulla 1922*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 16 p:nä 1924
„Pravda” lehden 87. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*
